C/2025/6772

23.12.2025

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

18. november 2025,

kavandatava eelarve lihtsustamise paketi kohta, mis sisaldab sihipäraseid muudatusi teatavates liidu majanduse juhtimise eeskirjades

(CON/2025/37)

(C/2025/6772)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

17. ja 22. oktoobril 2025 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult ja Euroopa Parlamendilt taotluse avaldada arvamust a) ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1173/2011 ja (EL) nr 473/2013 seoses ELi majanduse juhtimise raamistikuga vastavusse viimise ja kõnealuse raamistiku edasise lihtsustamisega ([1]) (edaspidi „kavandatav määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1173/2011 ja (EL) nr 473/2013“); ja b) ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 472/2013 seoses majanduse ja eelarve järelevalvega euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel ([2]) (edaspidi „kavandatav määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 472/2013“).

Lisaks sai EKP 17. oktoobril 2025 Euroopa Liidu Nõukogult taotluse avaldada arvamust ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 332/2002 seoses rahastamiskorra ja mitmekesise rahastamise strateegia kasutamisega ([3]) (edaspidi „kavandatav määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 332/2002“, ning koos kavandatava määrusega, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1173/2011 ja (EL) nr 473/2013 ning kavandatava määrusega, millega muudetakse määrust (EL) nr 472/2013, „kavandatavad määrused“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, kuna kavandatavate määruste sätted mõjutavad Euroopa Keskpankade Süsteemi esmast ülesannet säilitada hindade stabiilsus, nagu on osutatud aluslepingu artikli 127 lõikes 1 ja artikli 282 lõikes 2 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklis 2. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Üldised märkused

1.1. EKP avaldab toetust kavandatavatele määrustele, mis hõlmavad vajalikke ja sihipäraseid muudatusi teatavates euroalale eriomastes liidu majanduse juhtimise eeskirjades. Muudatuste eesmärk on tagada, et nimetatud eeskirjad oleksid kooskõlas 2024. aasta aprillis vastu võetud liidu majanduse juhtimise põhjaliku reformiga, mis hõlmab kogu liitu ([4]). Kavandatavate määrustega hõlmatud euroalale eriomaseid liidu majanduse juhtimise elemente ei ole sellesse põhjalikku reformi lisatud ning vajavad seetõttu kooskõlla viimist. Samuti on kavandatavate määruste eesmärk vähendada liikmesriikide aruandlusnõudeid, sealhulgas vältida aruandluse dubleerimist.

([1]) COM(2025) 591 final.
([2]) COM(2025) 593 final.
([3]) COM(2025) 595 final.
([4]) Hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263, 29. aprill 2024, majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj), nõukogu määrust (EL) 2024/1264, 29. aprill 2024, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1265, 29. aprill 2024, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.

1.2. Täpsemalt hõlmavad kavandatavad määrused 2024. aasta reformiga kooskõlla viimiseks muu hulgas järgmisi muudatusi: a) eelarvekavade seire ja hindamise ning euroala liikmesriikide ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühised eeskirjad; b) karistused euroala liikmesriikidele majanduse juhtimise eeskirjade rikkumise eest; ning c) sätted tõhustatud järelevalve kohta euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel või finantsabi saamisel, ning programmijärgne järelevalve. Selline kooskõlla viimine aitab suurendada liidu majanduse juhtimise üldist usaldusväärsust. Nagu on ka varasemalt märgitud EKP arvamuses nimetatud reformi kohta, on tugev liidu majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimise ja järelevalve raamistik liidu, liikmesriikide ja eelkõige euroala tõsiseks ja ülekaalukaks huviks ([5]).

1.3. Kavandatavate määrustega menetluste ja aruandluskohustuste selgitamine ja lihtsustamine parandab ka majandus- ja eelarve järelevalve tõhusust ning vähendab liikmesriikide aruandluskoormust.

1.4. Eelkõige tõhustatud järelevalve osas avaldab EKP toetust selgitusele, mille kohaselt on tõhustatud järelevalve kohaldamine ennetavat finantsabi saava euroala liikmesriigi suhtes sõnaselgelt seotud ennetava toetusega, milleks liikmesriik peab vastu võtma uusi poliitikameetmeid. Ja see omakorda ei sõltu asjaolust, kas ennetavat finantsabi antakse Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) täiendatud tingimustega seotud krediidiliini raames, mis iseenesest sisaldab nõuet võtta uusi poliitikameetmeid, või mõne muu ennetava finantsabi vahendi raames ([6]). Selgitusega jäetakse tõhustatud järelevalve kohaldamisalast välja euroala liikmesriigid, kes saavad ennetavat finantsabi, mille jaoks ei ole vaja uusi poliitikameetmeid. Lisaks hindab komisjon ESMi võimalike tulevaste ennetava finantsabi vahendite puhul, kas tõhustatud järelevalve kohaldamine on lõppkokkuvõttes põhjendatud. EKP toetab tõhustatud järelevalve kohaldamise süstematiseerimist või välistamist ennetavat finantsabi saavate euroala liikmesriikide osas. Samuti avaldab EKP toetust asjaolule, et kavandatavates määrustes selgitatakse programmijärgse järelevalve eesmärki ja ulatust ning ühtlustatakse seda, säilitades samal ajal tagasimaksmisega seotud riski tõhusa hindamise.

1.5. Lõpetuseks viiakse kavandatavate määrustega rahastamiskord, millega toetatakse liidu finantsabi euroalavälistele liikmesriikidele, kellel on raskusi seoses maksebilansiga, kooskõlla praegu kehtiva liidu üldise mitmekesise rahastamise strateegiaga, mida EKP samuti toetab.

2. **Konkreetsed märkused**

2.1. *Kavandatav määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1173/2011 ja (EL) nr 473/2013*

EKP toetab määruste (EL) nr 1173/2011 ja (EL) nr 473/2013 kavandatavaid muudatusi, kuna nende eesmärk on tagada kõnealuste määruste kooskõla liidu majanduse juhtimise reformitud raamistiku sätete, üldise loogika ja lähenemisviisiga. Kooskõla tagamine liidu majanduse juhtimise raamistiku moodustavate erinevate määrustega aitab luua suuremat selgust ja läbipaistvust, mis on äärmiselt oluline reformitud raamistiku tõhusaks rakendamiseks.

2.2. *Kavandatav määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 472/2013*

2.2.1. Nagu on märgitud punktis 1.4, toetab EKP selgitusi määruse (EL) nr 472/2013 kavandatavate muudatuste kohta. Põhjenduse 8 kohaselt tuleks euroala liikmesriigi suhtes, kes saab ühelt või mitmelt liikmesriigilt või kolmandalt riigilt, Euroopa finantsstabiilsusmehhanismilt, Euroopa stabiilsusmehhanismilt või mõnelt muult asjaomaselt rahvusvaheliselt finantseerimisasutuselt, nagu Rahvusvaheline Valuutafond, ennetavat finantsabi, mis nõuab uute poliitikameetmete võtmist, kohaldada tõhustatud järelevalvet, sealhulgas juhul, kui finantsabi ei ole veel kasutatud.

([5]) Vt Euroopa Keskpanga arvamus CON/2023/20, 5. juuli 2023, seoses ettepanekuga liidu majanduse juhtimise reformi kohta (ELT C 290, 18.8.2023, lk 17), üldised märkused. Kõik EKP arvamused avaldatakse EUR-Lexis.

([6]) Vt kavandatav määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 472/2013, põhjendus 8.

Põhjenduses selgitatakse ka, et ESMi täiendavate tingimustega seotud krediidiliin nõuab selliseid uusi poliitikameetmeid ja seega tuleks sellist ennetavat finantsabi saava liikmesriigi suhtes kohaldada tõhustatud järelevalvet. Lõpetuseks selgitatakse põhjenduses 8, et seoses ESMi uute ennetava finantsabi vahenditega peaks komisjon igal üksikjuhul eraldi hindama, kas sellised uued poliitikameetmeid on uue vahendiga seotud ja kas seega on liikmesriigile sellise finantsabi andmise korral põhjendatud tõhustatud järelevalve kohaldamine.

2.2.2. Nagu on märgitud punktis 1.4, avaldab EKP toetust ka ettepanekule lisada määruse (EL) nr 472/2013 artiklisse 14 säte, mis täpsustab programmijärgse järelevalve eesmärki ja ulatust kui seire ja hindamise läbiviimine järgmise üle: a) asjaomase liikmesriigi suutlikkus saadud finantsabi tagasi maksta, võttes arvesse riigi majandus-, eelarve- ja finantsolukorda; b) makromajanduslikus kohandamisprogrammis sisalduvate mis tahes reformide või saadud ennetava finantsabi aluseks olevate tingimuste rakendamine; ning c) vajadus parandusmeetmete järele, et leevendada asjaomase liikmesriigi riski seoses finantsabi tagasi maksmisega ([7]). Komisjoni kontrollkäigud Euroopa Parlamendi pädevasse komisjoni, majandus- ja rahanduskomiteesse ning asjaomase liikmesriigi parlamenti toimuvad jätkuvalt koostöös EKPga ja reeglina iga kuue kuu järel.

2.2.3. Samuti avaldab EKP toetust ettepanekule lisada määruse (EL) nr 472/2013 artiklile 14 veel üks uus säte, mis võimaldab komisjonil peatada programmijärgse järelevalve kohaldamise viieks aastaks, viis aastat pärast selle kohaldamise algust, tingimusel et komisjon koostab konkreetse hinnangu asjaomase liikmesriigi suutlikkuse kohta saadud finantsabi tagasi maksta, võttes arvesse teatavaid asjaolusid, mis on sätestatud kavandatavas uues sättes ([8]). EKP arusaama kohaselt ei oodata EKP-lt koostöö tegemist komisjoniga selle hinnangu avaldamisel või programmijärgse järelevalve peatamist käsitleva otsuse langetamisel. Asjaomased kontrollkäigud tuleb siiski läbi viia koostöös EKPga, sarnaselt programmijärgsetele kontrollkäikudele.

2.2.4. Nõukogu määrust (EL) nr ([9]) 1024/2013 (edaspidi „ühtse järelevalvemehhanismi määrus“) ei olnud veel vastu võetud ajal, mil avaldati komisjoni ettepanek, mille tulemusel võeti vastu määrus (EL) nr 472/2013. Lisaks võeti EKP arvamus komisjoni ettepaneku kohta vastu 7. märtsil 2012 ([10]), aegsasti enne ühtse järelevalvemehhanismi määruse lõplikku vormistamist ning enne, kui EKP asus 4. novembril 2014 täitma talle ühtse järelevalvemehhanismi määrusega antud ülesandeid. EKP toetab kavandatavas määruses sõnaselget viidet ühelt poolt ühtse järelevalvemehhanismi määruse koostoimele ning teiselt poolt EKP rollile järelevalveasutusena ja asjaomaste riiklike pädevate asutuste rollile määruse (EL) nr 472/2013 artikli 3 lõike 3 ([11]) kohases tõhustatud järelevalves.

2.3. *Kavandatav määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 332/2002*

2.3.1. EKP toetab kavandatavad määrust, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 332/2002, eesmärgiga lihtsustada maksebilansi toetamise süsteemi rahastamiskorda euroalaväliste liikmesriikide jaoks ning suurendada selle tõhusust ja kulutasuvust.

([7]) Vt määruse (EL) nr 472/2013 kavandatavate muudatuste artikli 1 punkti 9 alapunkt b, millega lisatakse määrusele (EL) nr 472/2013 uus artikli 14 lõige 1a.

([8]) Vt määruse (EL) nr 472/2013 kavandatavate muudatuste artikli 1 punkti 9 alapunkt d, millega lisatakse määrusele (EL) nr 472/2013 uus artikli 14 lõige 2a.

([9]) Nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1024/oj).

([10]) Vt Euroopa Keskpanga arvamus CON/2012/18, 7. märts 2012, euroala majanduse juhtimise tugevdamise kohta (ELT C 141, 17.5.2012, lk 7).

([11]) EKP märgib, et määruse (EL) nr 472/2013 artikli 7 lõige 4 (programmijärelevalve) ja artikli 14 lõige 2 (programmijärgne järelevalve) osutavad pärast kavandatavat määruse (EL) nr 472/2013 muutmist artikli 3 lõikele 3.

2.3.2. Liidu süsteemi rahastamismeetod põhineb praegu kompensatsioonitehingutel, kus komisjon teeb turul toiminguid, mis lähtuvad iga antava laenu konkreetsetest nõuetest. See tähendab, et iga komisjoni laenuvõtmistehing on otseselt seotud väljamaksevajadusega. Kavandatava määrusega, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 332/2002, muudetakse süsteemi rahastamismeetodit, et saavutada mitmekesine rahastamisstrateegia, viies selle kooskõlla praegu toimiva komisjoni ühtse mitmekesise rahastamise strateegiaga.

Frankfurt Maini ääres, 18. november 2025

EKP president
Christine LAGARDE